

ข้าวพันธุ์ดอกขาม

ผู้ขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (วิทยาเขตชุมพร)
ที่อยู่ เลขที่ 1 ซ.ฉลองกรุง 1 เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520
โทรศัพท์ 0 2329 8212-13

แหล่งที่มาและประวัติ

ข้าวพันธุ์ดอกขาม เป็นข้าวไร่ที่ได้จากการสำรวจและรวบรวมพันธุ์ข้าวไร่ในจังหวัดชุมพร ปี พ.ศ. 2543 ได้รับการยืนยันจากกำนันตำบลหินแก้วอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร (นายบุญเลิศ ศรีชาติ อายุ 64 ปี) ว่าเป็นพันธุ์ข้าวไร่พื้นเมืองที่ใช้ปลูกในท้องที่ของจังหวัดชุมพรมาเป็นเวลานานตั้งแต่ปู่ ย่า ตา ยาย ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ได้รวบรวมพันธุ์มาปลูกศึกษาพันธุ์ จากการศึกษา พบลักษณะพันธุ์ปน พันธุ์ไม่บริสุทธิ์ และมีคุณภาพไม่ดี และในปี พ.ศ. 2548-2550 ได้นำเมล็ดพันธุ์ดอกขามมาปลูกคัดเลือกพันธุ์โดยวิธีคัดรวมหรือการคัดเลือกเป็นหมู่เพื่อจะได้พันธุ์ที่มีหลายยีน ไทพ์ ทำให้ทนทานต่อสภาพแวดล้อมและมีอัตราปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้สูง โดยคัดเลือกต้นที่ไม่แข็งแรง มีการเจริญเติบโตไม่ดี และมีลักษณะแตกต่างจากประชากรกลุ่มใหญ่ที่สุด (off-type) ออกไปจากแปลงปลูก จากต้นที่ผ่านการคัดเลือกทั้งหมดจะเลือกต้นที่ดีที่สุดจำนวน 30% ของประชากร ทำการศึกษา ลักษณะประจำพันธุ์ ปี พ.ศ. 2551 ตรวจสอบผลผลิตและลักษณะอื่น ๆ โดยใช้แผนการทดลอง ในสถาบันฯ วิทยาเขตชุมพร ตำบลหินแก้ว อำเภอท่าแซะ และอำเภออื่น ๆ จังหวัดชุมพร ทำการขยายเมล็ดพันธุ์เผยแพร่ ใน ปี พ.ศ. 2552

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ชนิดพืช/ประเภท ข้าวไร่ไวต่อช่วงแสงปานกลาง ชื่อวิทยาศาสตร์ *Oryza sativa* L.

ลักษณะทางสัณฐานวิทยาและลักษณะทางการเกษตร

อายุถึงวันออกดอก 50%	: 92 วันหลังงอก
อายุเก็บเกี่ยว	: 124 วันหลังงอก
ลำต้น : ทรงกอ (ระยะออกดอก50%)	: ตั้งตรง
ความสูง (ถึงปลายรวง)	: 110.50 ซม.
สีปล้อง (ระยะออกดอก50%)	: สีเขียวอ่อน
ความแข็ง (หลังออกดอก 20 วัน)	: ไม่ลึ้ม
ใบ : สีใบ (ระยะแตกกอเต็มที่)	: สีเขียว
สีของกาบใบ (ระยะแตกกอเต็มที่)	: เขียวอ่อน
มุมปลายใบ (ระยะแตกกอเต็มที่)	: ตั้ง

การมีขนของแผ่นใบ (ระยะแตกกอเต็มที่)	: ตั้ง
ความยาว (ระยะออกดอกแล้ว 20 วัน)	: 56.3 ซม.
ความกว้าง (ระยะออกดอกแล้ว 20 วัน)	: 1.5 ซม.
การแก่งของใบ (ระยะเก็บเกี่ยว)	: ซ้ำ

ลิ้นใบ : (ระยะแตกกอ)

สี	: น้ำตาลอ่อน
รูปร่าง	: 2 แฉก
ความยาว	: 1.2 ซม.

หูใบ : น้ำตาลอ่อน

ข้อต่อใบ : น้ำตาลอ่อน

ใบธง : มุมใบธง : ตั้ง

ความยาว	: 36.5 ซม.
ความกว้าง	: 1.8 ซม.

รวง : ความยาว (ระยะเก็บเกี่ยว) : 32.50 ซม.

ลักษณะของรวง (ระยะออกดอก 20 วัน) : รวงไม่แน่น

การแตกกระแฉก (ระยะออกดอก 20 วัน) : ระแฉกห่าง

การยึดของคอรวง (ระยะออกดอก 20 วัน) : คอรวงยาว

จำนวนเมล็ดดีต่อรวง : 255 เมล็ด

การติดเมล็ด (ระยะเก็บเกี่ยว) : ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

การร่วงของเมล็ด (ระยะเก็บเกี่ยว) : ปานกลาง

การนวด (ระยะเก็บเกี่ยว) : ปานกลาง

จำนวนรวงต่อกอ : 9-12 รวง

ดอก : (ระยะออกดอก50%)

สียอดเกสรตัวเมีย : สีม่วง

สีของปลายยอดดอก : สีม่วง

เมล็ด : (ระยะหลังเก็บเกี่ยว)

หางข้าว : ไม่มี

สีของยอดเมล็ด : น้ำตาลเข้ม

ขนบนเปลือกเมล็ด : มีขน

ความยาวของกลีบรองดอก : 0.2 ซม.

สีของกลีบรองดอก : น้ำตาลเข้ม

ระยะพักตัว : 7-8 สัปดาห์

คุณภาพเมล็ด

คุณภาพทางกายภาพ	
สีของเปลือกเมล็ด	: เหลืองปลายสีน้ำตาล
สีของข้าวกล้อง	: สีน้ำตาล
ชนิดของข้าว	: ข้าวเจ้า
การเป็นท้องไข	: มีน้อย
ขนาดของข้าวเปลือก	: ยาว 1.16 ซม. กว้าง 0.30 ซม. หนา 0.17 ซม.
ขนาดของข้าวกล้อง	: ยาว 0.86 ซม. กว้าง 0.20 ซม. หนา 0.16 ซม.
รูปร่าง (ข้าวกล้อง)	: ยาวเรียวยาว
น้ำหนักข้าวเปลือก 1000 เมล็ด	: 22.86 กรัม
ความหอม	: มีกลิ่นหอม

ลักษณะประจำพันธุ์ดีเด่น

ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ดี ทนแล้ง เหมาะสำหรับปลูกเป็นข้าวไร่ในภาคใต้ และปลูกเป็นพืชแซมในสวนยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว และไม้ผล การชูรวงดี คอรวงยาวเหมาะสำหรับเก็บเกี่ยวด้วยแกะ ต้านทานโรคไหม้ มีกลิ่นหอม คุณภาพการสีดี เมล็ดยาวเรียวยาว เหมาะสำหรับปลูกในระบบเกษตรอินทรีย์โดยทำเป็นข้าวกล้อง ข้าวซ้อมมือ มีปริมาณธาตุเหล็ก 23.15 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม

พื้นที่แนะนำ

แนะนำให้ปลูกเป็นข้าวไร่ โดยปลูกบนที่ดอน หรือที่ราบสูง ไม่มีน้ำขัง

ภาพแสดงลักษณะข้าวพันธุ์ดอกขาม